

Bezpečné cesty do školy

Zdravější cesty - školní plán mobility v praxi

Příručka pro učitele

Sustrans

Sustrans je přední britská dobročinná organizace zabývající se udržitelnou dopravou.

Naší vizí je svět, ve kterém lidé volí dopravu či dopravní prostředek tak, aby byl prospěšný jejich zdraví a životnímu prostředí. Zabýváme se praktickými a inovativními řešeními dopravních výzev, kterým čelí každý z nás.

Sustrans stojí za cenou udělenou projektům Národní cyklistická síť, Bezpečné cesty do škol, Pojed' na kole, Cestuj chytře, Aktivní cestování, Connect2 a Prostředí pro život – – projektům, které mění náš svět krok za krokem.

Chcete zjistit více? Navštivte nás nebo zavolejte:

www.sustrans.org.uk **0845 113 00 65**

Sustrans
2 Cathedral Square
College Green
Bristol
BS1 5DD

© Sustrans září 2008

Registace organizace č. 326550 (Anglie a Wales) SCO39263 (Skotsko)

Plátce DPH reg. č. 416740656

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti a hlavním městem Prahou.

Obsah

Úvod	2
Kapitola 1: O školním plánu mobility	3
Kapitola 2: Shrnutí částí na DVD	5
Kapitola 3: Jak používat DVD na vaší škole	9
Kapitola 4: Užitečné zdroje	16

Úvod

Profil společnosti

Dobrý den, vítíte v příručce pro učitele, která vám ukáže, jak využít DVD *Zdravější cesty: Školní plán mobility v praxi*. Příručku zpracoval Tým pro cestování do škol ve skotském Sustrans, aby podpořil využívání tohoto DVD na školách. Sustrans je přední britskou dobročinnou organizací zabývající se dopravou a pracující na celé řadě praktických projektů, které lidi podněcují k chůzi, jízdě na kole a využívání veřejné hromadné dopravy, jež jsou prospěšné jejich zdraví a životnímu prostředí.

2

Tým pro cestování do škol poskytuje podporu školní komunitě a místním úřadům, které chtějí v oblasti dopravy do škol rozvinout takové iniciativy, jakými jsou **školní plány mobility**.

Většina místních úřadů má také Koordinátora pro cestování do škol (dále koordinátor), který vás může podpořit a poradit vám ve všech otázkách týkajících se tohoto tématu. Chcete-li informace o svém místním koordinátorovi, kontaktujte Sustrans:

Tel.: 0131 839 8128

E-mail: schools-scotland@sustrans.org.uk

Proč jsme zaslali toto DVD vaší škole?

Náš cíl je prostý. Doufáme, že příběhy osmi škol uvedených na DVD budou vás a vaše žáky inspirovat, abyste zajistili bezpečné a aktivní cestování vytvořením vlastního školního plánu mobility. Pokud již takový plán vytváříte, doufáme, že vám DVD přinese nové nápady a inspiraci k jeho dokončení.

Tato příručka vám má pomoci při využití DVD na vaší škole – bez ohledu na její polohu či situaci. Neexistuje jen jeden správný přístup k vytvoření školního plánu mobility – každá

škola je jiná a má svá specifika. Důležité je, aby podnítil aktivní a bezpečné cestování a aby žáky motivoval a umožnil jim zapojit se do společného díla.

Školní plán mobility není žádnou novou iniciativou – je již uceleně propojen s programy jako Zdravé školy – školy podporující zdraví, Aktivní školy a Ekoškoly a pomáhá zavádět do praxe mnohé aspekty stanovené novými učebními osnovami („Curriculum for Excellence“ – právě probíhající transformace skotského vzdělávacího systému, která má za cíl poskytnout srozumitelnější, pružnější a bohatší učební osnovy vedoucí děti k lepší schopnosti komunikace a sebevědomému projevu a k vytváření zdravých občanských postojů, pozn. překl.).

Plán mobility dává navíc žákům pocit odpovědnosti a umožňuje jim vzít prosazování udržitelné dopravy do svých rukou, přičemž vy působíte v roli prostředníka.

Příručka pro žáky

Pro využití DVD žáky jsme vytvořili také příručku s varováním „Učitelům zakázáno!“. Je to příručka sepsaná odlišným stylem, přizpůsobená žákovskému jazyku a potřebám. Doufáme, že vaše žáky bude inspirovat, povzbudí je k odpovědnosti za udržitelný, bezpečný a zdravý způsob cestování do školy a že je podnítl k tomu, aby se do vytváření školního plánu mobility aktivně zapojili.

3

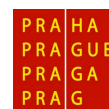
Zpětná vazba

Doufáme, že využijete příručku a DVD ke své spokojenosti a že vaší škole pomůže vytvořit skutečně úspěšný a dlouhodobě fungující školní plán mobility. Dejte nám vědět, jak pokračujete – pošlete e-mail na schools-scotland@sustrans.org.uk a my vaši aktivitu přidáme k případovým studiím na našich webových stránkách a navíc vás uvedeme v našem informačním bulletinu.

Kapitola 1: O školním plánu mobility (ŠPM)

Co je školní plán mobility?

ŠPM je akční plán sepsaný školou, která ve svém okolí identifikuje problémy dotýkající se cesty do školy. Stanoví strategii odsouhlasených cílů a souhrn opatření navržených k zajištění udržitelnějších dopravních možností – jako je chůze, jízda na kole, využití MHD a společná jízda autem – pro žáky, rodiče, pracovníky a návštěvníky školy.

Cíle a výhody školního plánu mobility

Cílem ŠPM je řešit zácpy v okolí vchodů do školy snížením nadbytečného dopravování žáků, rodičů a pracovníků školy autem a podpořit zdravé, aktivní cestování do a ze školy.

Obecně může ŠPM žákům pomoci pochopit, jaký má chůze, jízda na kole, využívání MHD a společná jízdy autem přínos pro zdraví, životní prostředí a sociální vztahy. Podnítí je tak k vytváření nezávislých, pozitivních a aktivních cestovních návyků, které si mohou udržet do dospělosti.

Některé blíže vymezené výhody plynoucí z vytvoření a realizace ŠPM jsou:

- zlepšení zdraví a kondice prostřednictvím chůze a jízdy na kole
 - zlepšení dopravních znalostí a dovedností v oblasti bezpečnosti silničního provozu
 - více příležitostí žáků k nezávislému a sebevědomému jednání
 - zlepšení bdělosti žáků
 - snížení dopravních zácp v okolí vjezdů do školy
 - zlepšení místního životního prostředí snížením hlukového znečištění a emisí výfukových plynů
 - pomoc pro dosažení financování aktivních dopravních iniciativ (jako jsou např. projekty Bezpečné cesty do škol či iniciativy pro zřizování parkovišť pro kola).
- Pro další informace o financování kontaktujte svého koordinátora.

4

Jak zapadá školní plán mobility do učebních osnov

ŠPM může přispět do programů Zdravé školy – školy podporující zdraví, Aktivní školy a Ekoškoly. Napomáhá k propojení a zdůraznění společných témat těchto iniciativ.

Poskytuje také rámec pro zavádění zkušeností a výsledků (dle výukových stádií nových učebních osnov „Curriculum for Excellence“, pozn. překl.) v těchto oblastech:

- jazyková gramotnost
- přírodní vědy
- matematika a počty
- zdraví a duševní pohoda
- společenské vědy
- technologie
- expresivní umění
- občanská nauka

Vytváření a naplňování ŠPM může žákům pomoci k lepší schopnosti komunikace, sebevědomému projevu a zaujímání zdravých občanských postojů.

Jestliže je vytváření ŠPM ve vaší škole novým projektem, promluvte si se svým koordinátorem a vyžádejte si výtisk národního návodu k postupu – **Jak vytvořit školní plán mobility; Příručka pro učitele k vytváření školního plánu mobility** – na nějž odkazujeme také v kapitole 4.

Kapitola 2: Shrnutí částí na DVD

Následující text je shrnutím každé části uvedené na DVD, takže můžete na první pohled vidět, čeho se týká. Každá část končí otázkou směřovanou k obecnstvu, aby podnítila diskusi a další skupinovou práci nebo aktivity.

Poznámka: Celková délka projekce DVD je zhruba 45 min. Délka projekce každé části je uvedena v závorkách.

Část 1: Naše cesta do školy (2 min. 35 s.)

Tato část představuje hlavní myšlenku školního plánu mobility jakožto způsobu, jak podnítit více žáků, aby do školy chodili pěšky nebo jezdili na kole. Uvádí následující argumenty:

- chůze nebo jízda na kole představují dobrý způsob pohybu – jsou zdravé
- chůze nebo jízda na kole jsou zábavné – můžete se potkat s přáteli, popovídat si s nimi cestou do školy
- kdybychom všichni do školy šli nebo jeli na kole jednou týdně, automobilový provoz v okolí školy by klesl až o 20%, což by pomohlo snížit znečištění, a tedy i globální oteplování – něco, za co jsme všichni odpovědní

5

Co můžete udělat vy, abyste pomohli?

Část 2: Proč nechodíme pěšky? (3 min. 23 s.)

Jen zhruba polovina dětí ve Skotsku chodí do základní školy pěšky. Jen pouhé 1% jezdí do školy na kole. Proč tomu tak je? Na DVD jsou uvedeny následující důvody:

- Rodiče mají obavy o bezpečnost svých dětí na rušných silnicích. Parkují u vchodů do školy, a tím tuto oblast ucpávají, což paradoxně zvyšuje nebezpečí pro děti, které do školy chodí pěšky nebo jezdí na kole.
- Nedostatek bezpečných přechodů a hlídkujících pracovníků, automobilové zácpy obecně, nepřehledná místa a narůstající doprava
- Žáci udávají své důvody, proč děti do školy nechodí pěšky, ani nejezdí na kole

Máte u vás ve škole nebo v jejím okolí takové problémy? Co můžete udělat, aby byla vaše cesta do školy bezpečnější?

Část 3: Problémy (4 min. 58 s.)

Tato část se zabývá problémy, které brání bezpečnému a aktivnímu cestování do školy. Ty zahrnují:

- Rušné silnice, které je obtížné přejít
- Nedostatek přechodů či přechodů s hlídkujícím policistou
- Zatarasený výhled (často jsou na vině nerozváženě parkující rodiče)
- Narůstající doprava

Bez ohledu na to, zda se vaše škola nachází ve středu či na okraji města nebo na venkově, musíte svůj školní plán mobility začít identifikováním stávajících cestovních způsobů a všech překážek, které máte. Nejlepším způsobem, jak tyto problémy identifikovat, je provedení průzkumu.

Jaký druh průzkumu byste pro svou školu zvolili?

Část 4: Průzkum (3 min. 14 s.)

Díky průzkumu poznáte, jak žáci do a ze školy cestují, a dozvíte se, co je odrazuje od cestování pěšky nebo na kole. To vám pak pomůže identifikovat problémy, na které se potřebujete ve svém školním plánu mobility zaměřit. Školy na DVD identifikovaly následující problémy:

- Zaparkovaná auta vytvářející úzké ulice a brání ve výhledu
- Překračování povolené rychlosti
- Přechody bez hlídkujících policistů
- Velké automobily projíždějící úzkými ulicemi

Do úvahy můžete také brát následující problémy:

- Někteří žáci bydlí příliš daleko od školy na to, aby došli pěšky či dojeli na kole
- Pro některé rodiče je jednodušší děti do školy dovézt autem, protože je mohou vysadit po cestě do práce

Jaké problémy byste identifikovali ve svém cestovním plánu?

Část 5: Cestovní plán – koho zapojit (6 min. 49 s.)

Tým pro ŠPM obvykle zahrnuje strážníky-juniory pro bezpečnost provozu (tzv. JRSO – Junior Road Safety Officers, zpravidla 2 žáci 5. či 6. tříd, které škola „zaměstná“, aby pomohli svému místnímu strážníkovi řešit otázky bezpečnosti provozu na škole, v jejím okolí a v místní komunitě, pozn. překl.), členy žákovské rady a další žáky, pracovníky školy i rodiče, kteří mají zájem.

Je důležité zapojit lidi z místní komunity (včetně členů orgánů města, koordinátora pro cestování do školy, strážníka pro bezpečnost provozu a koordinátora projektu Aktivní školy) a, kde je to možné, i rodiče.

ŠPM vedené žáky jsou obecně velmi populární a úspěšné, zajistit účast žákovských skupin je tedy klíčové. Pokud na vaší škole již existuje žákovská Skupina pro zdraví či Ekoskupina (viz iniciativy škol uvedené výše, pozn. překl.), mohou to být oni, kdo přispějí k vytvoření ŠPM.

Na DVD vidíte strážníky-juniory, jak učí mladší děti pravidlům bezpečnosti v silničním provozu a pomáhají zorganizovat chodící autobus - pěšibus.

Koho byste zapojili do svého ŠPM, aby vám pomohl zajistit bezpečnější cesty do školy?

Část 6: Sledování výsledků (6 min. 50 s.)

Děti z různých škol předvádějí změny, které vyvolal ŠPM na jejich cestách do školy. Například do dunbarské základní školy nyní většina dětí jezdí na kole, protože jejich ŠPM pomohl zvýšit bezpečnost tohoto způsobu dopravy.

Co je to nejdůležitější, co chcete ve svém ŠPM udělat?

Část 7: Jak pokračovat dál (8 min. 21 s.)

Jakmile jste vytvořili svůj cestovní plán, musíte ho nadále opakovaně přezkoumávat, abyste si byli vědomi problémů, které ještě nebyly vyřešeny, a nových problémů, které vyvstanou.

Například dunbarská základní škola byla natolik úspěšná v povzbuzení žáků k cestování na kole, že si tím vytvořila svůj vlastní problém – okolo hřiště jsou nyní hromady kol! Při přezkoumání ŠPM byla tato skutečnost zdůrazněna a tým pro cestování do školy určil, že je třeba více stoupat na kola.

Jak můžete zajistit průběžné rozvíjení ŠPM poté, co je vytvořen a probíhá?

Část 8: Propojení projektů navzájem (3 min. 51 s.)

ŠPM je propojen s dalšími projekty jako Ekoškoly, Aktivní školy a Zdravé školy – školy podporující zdraví.

Na DVD jsou uvedeny příklady, jak různé školy tato propojení realizovaly.

Kolik propojení s dalšími projekty, na kterých se vaše škola podílí, můžete vytvořit?

Část 9: Šíření poselství (4 min. 28 s.)

Jakmile jste svůj ŠPM jednou vytvořili, musíte přesvědčit každého, kdo se do jeho vytváření ve škole zapojil, že chodit pěšky, jezdit na kole nebo používat častěji MHD je dobrá myšlenka.

Různé školy ukazují, jak se k tomuto úkolu postavily ony. V příkladech jsou vidět žáci rozdávající rodičům brožurky se žádostí, aby neparkovali podél školy, a žáci na přednášce pro rodičovskou radu.

Jak byste poselství šířili vy?

8

Část 10: Mysli globálně, jednej lokálně (1 min. 39 s.)

Tato část shrnuje a zdůrazňuje mnohé z toho, co bylo řečeno v první části, a oslovuje přímo obecnost. Mohl by to být inspirující závěr pro zorganizovaná shromáždění!

Chtěli byste mít na silnicích méně aut?

... zdraví, zábavy a pohybu?

... více nezávislosti?

Prostřednictvím ŠPM můžete osobně přispět ke globální výzvě. Můžete něco změnit!

Část 11: Názory učitelů (4 min. 38 s.)

Učitelé, kteří se objevují na DVD, vyjadřují, co si myslí o svých ŠPM, a jaký prospěch jejich školám tento proces přinesl.

„Školní plán mobility může přispět k programům Zdravé školy – školy podporující zdraví, Aktivní školy a Ekoškoly. Podporuje a zdůrazňuje společná témata těchto iniciativ.“

Kapitola 3: Jak používat DVD na vaší škole

Tato kapitola vám má pomoci použít DVD s vašimi žáky tak, aby je inspirovalo, motivovalo a podpořilo je při práci na jednotlivých krocích tvorby ŠPM.

Naším doporučením je používat jednotlivé části DVD ke každé konkrétní fázi, ale je to zcela na vás. Možná jej budete chtít na své škole použít zcela odlišným způsobem.

Navrhli jsme také otázky a aktivity, které můžete využít po promítnutí jednotlivých částí DVD, abyste rozvinuli diskusi a inspirovali žáky.

Než začnete

Musíte promyslet, jak ŠPM zapadá do vašeho plánu rozvoje školy. Podporuje programy Zdravé školy – školy podporující zdraví, Aktivní školy a Ekoškoly a může zavádět řadu výsledků a zkušeností v rámci nových učebních osnov (Curriculum for Excellence).

Podívejte se na DVD na *Část 8: Propojení projektů navzájem* a *Část 11: Názory učitelů*, kde jsou příklady různých úspěšných propojení ŠPM jednotlivých škol a jejich dalších iniciativ a výsledky, které jim tato propojení přinesla. Vy svou školu znáte, takže víte nejlépe, kam může ŠPM nejefektivněji a nejúspěšněji „pasovat“.

Část 8: Propojení projektů navzájem
Část 11: Názory učitelů

Krok první: Na startu

Prvním krokem je ustanovení Týmu pro cestování do školy (dále jen tým), jeho pojmenování a požádání členů týmu, aby prodiskutovali a identifikovali hlavní problémy bránící bezpečnému a aktivnímu cestování do školy.

Ustanovení týmu

Přemýšlejte o lidech, kteří by byli ochotni a schopni se zapojit – včetně pracovníků, žáků, rodičů, odborníků a dalších členů komunity. Čím rozmanitější tým, tím lépe.

Pokud máte strážníky-juniory, zvažte jejich nominování na náborovou agenturu! Součástí jejich odpovědnosti je pořádat pravidelná shromáždění k bezpečnosti na silnicích, takže by mohli také uspořádat shromáždění s tematikou zdravějších cest do školy. Mohli byste promítnout Část 1, 2 a 10 z DVD, jak je uvedeno níže, abyste žákům pomohli pochopit širší souvislosti, inspirovali je a motivovali k zapojení do týmu. Mohli by také vyrobit přihlášku a vést vstupní pohovory a zajistit tak, aby potenciální členové týmu brali svou účast na práci v týmu vážně!

Pokud nemáte strážníky-juniory, můžete využít členy žákovské rady, aby tuto úlohu převzali.

Část 1: Naše cesta do školy školy

Část 2: Proč nechodíme pěšky?

Část 10: Mysli globálně, jednej lokálně

Otázky

Na shromáždění mohou strážníci-junioři nebo starší členové žákovské rady klást následující otázky:

- Co můžeme udělat pro snížení užívání aut a jak podpořit chůzi a jízdu na kole do školy?
- Co v okolí naší školy ztěžuje chůzi či jízdu na kole?
- Jak můžeme problémy utřídit?
- Co můžeme udělat, aby nastala změna?

Aktivity

- Strážníci-junioři/členové žákovské rady mohou požádat žáky, kteří mají zájem zapojit se do týmu, aby vyplnili přihlášku (která obsahuje tyto otázky).
- Strážníci-junioři/členové žákovské rady sestaví seznam kritérií úspěšného uchazeče.
- Strážníci-junioři/členové žákovské rady vyberou uchazeče k pohovorům, zorganizují pohovory a vyberou členy týmu.

Poté co byli vybráni členové týmu z řad žáků, se jich zeptejte, zda je napadá někdo další. Budou pak mít na starost obeslání těchto osob a jejich přizvání do týmu.

Pojmenujte a zveřejněte tým

Můžete tým pojmenovat a dát mu podobu, která bude jasně definovat jeho účel, což zvýší motivaci členů i povědomí školy o činnosti týmu.

Aktivita

- Členové týmu mohou propagovat a vyhodnotit celoškolskou soutěž o nejlepší název a logo skupiny.
- Mohou být vyrobeny trička nebo mikiny s tímto logem.
- Zřídíte nástěnku ŠPM – buď jako součást nástěnky k bezpečnosti provozu, nebo samostatně – ke zveřejňování práce týmu.
- Členové týmu mohou navrhnout a vytvořit šablonu pro pravidelný bulletin (pololetně) o výsledcích práce týmu a pokroku v dosahování cílů ŠPM. Školní komunita by měla být podněcována k psaní příspěvků, dopisů. Jmenujte editora, který bude přispívat svým sloupkem. Udílejte cenu nejlepšímu příspěvku každého vydání.

Jaké máme na naší škole problémy?

Nově vytvořený tým nyní potřebuje identifikovat a diskutovat věci, které jsou příčinou problémů pro ty, kteří do školy chodí pěšky nebo jezdí na kole. Promítněte týmu Část 3 z DVD a poté prodiskutujte následující otázky a aktivity.

Část 3: Problémy

Otázky

Promyslete následující otázky:

- Jaké problémy zabraňují bezpečnému, aktivnímu cestování do naší školy?
- Co můžeme udělat, abychom o nich zjistili víc?
- Na konci této části je zmíněn průzkum. Co myslíte, že vám průzkum pomůže zjistit?

Aktivita

- Tým může vést spontánní diskusi (brainstorming) o problémech s použitím flipchartu (zaznamenávání okamžitých nápadů-problémů fixou na velký papír) nebo post-it metody (nápady-problémy zaznamenávané na papír jsou přidělány na tabuli či stěnu).
- Tým by měl poté prodiskutovat a odsouhlasit konečný seznam problémů, které budou řešeny. To může vytvořit základní informaci pro strukturování průzkumu.

Krok druhý: Průzkum, úkoly a cíle

V průběhu druhého kroku provedou žáci průzkum. Poté jej vyhodnotí a využijí shromážděných dat k určení klíčových úkolů a cílů svého akčního plánu.

(Prosím, mějte cíle tak jednoduché a proveditelné, jak jen to je možné! Jestliže žáci neuvidí nějaký rychlý výsledek, jejich motivace se zcela vytratí!)

Průzkum

Průzkum je při vytváření ŠPM klíčovým faktorem. Zvolte takovou formu průzkumu, která bude mít, podle vašeho mínění, nejlepší a nejpočetnější odezvu – v opačném případě nezískáte informace, které pro svůj ŠPM potřebujete. Zde jsou některé nápady. Můžete je se žáky prodiskutovat po shlédnutí Části 4 z DVD.

(Eventuálně můžete využít standardní formulář, který vám poskytne váš školní koordinátor, nebo využijte jeho pomoci při vytvoření svého vlastního formuláře.)

Hlasování zvednutím ruky

Jedná se o jednoduchý a snadný způsob průzkumu mínění menších dětí. Jediné, co musíte udělat, je položit otázku před celou třídou a pak spočítat zvednuté ruce.

Průzkum žáci/rodiče/pracovníci

Záměrem tohoto typu cíleného průzkumu je sběr informací od konkrétních skupin jednotlivců v rámci školy. Tato metoda vám dává hlubší rozbor jejich současných cestovních návyků, upřednostňovaných voleb způsobu dopravy a možných problémů či obav, které ohledně své cesty do školy mají.

Online průzkum

Existuje celá řada užitečných anketních balíčků dostupných na internetu, které mohou využít starší žáci. Viz např. www.surveymonkey.com. Místní úřady se zpravidla rády do těchto aktivit zapojí. Pokud tomu tak je, koordinátor může zařídit, aby byl standardní průzkum zadán centrálně a výsledky zaslány školám.

12

Část 4: Průzkum

Otázky

- Jaké různé druhy průzkumů byly na DVD použity?
- O co se tyto průzkumy snažily?
- Jaké problémy spojené s bezpečným a aktivním cestováním do a ze školy jsme identifikovali?
- Jaký typ průzkumu by nám, dle vašeho názoru, mohl dát nejlepší informace o těchto problémech?
- Jaký typ průzkumu by nám mohl pomoci identifikovat problémy, na které se máme zaměřit?

Aktivity

- Prodiskutujte různé typy průzkumů se žáky a rozhodněte, jaký by byl pro vaši školu nejvhodnější. Např. jedna škola použila letecké snímky, aby pomohla identifikovat nejfrekventovanější cesty do školy. Ujistěte se, že žáci si svá rozhodnutí obhájí.
- Můžete se rozhodnout využít různé průzkumy s ohledem na stáří a schopnosti různých žáků.
- Požádejte děti v týmu, aby vystoupily s návrhy, kterým dávají přednost, poté požádejte každou třídu, aby zvolila návrh, který je podle ní nejlepší.
- Zorganizujte žáky, aby navrhli, vytiskli a rozdali formuláře (např. anketní lístky) – můžete zapojit další učitele a žáky a proměnit celou věc v zábavný celoškolský projekt s procvičením jazykové gramotnosti a početních dovedností. Např. starší žáci mohou pro podobu formulářů využít anketního balíčku z internetu, zatímco mladší žáci je mohou pomoci roznést a vybrat zpět. Můžete požádat dobrovolníky, aby je vyhodnotili a analyzovali informace.

Úkoly a cíle

Postupujte krok za krokem – nejdříve byste měli chtít změnit postoje.

Informace shromážděné v rámci průzkumů pomohou vašemu týmu rozhodnout, jaké budou klíčové úkoly vašeho plánu. Tím se zaměříte na určení svých cílů, což vám umožní sledovat jakoukoli změnu a podniknout patřičné kroky ve fázi přezkoumávání.

Váším záměrem může být například:

- podpora zdravého, aktivního dopravování žáků do školy

Jako cíl může být stanoveno:

- zvýšení počtu žáků cestujících do školy aktivně (chůze, jízda na kole) o 15% do konce druhého pololetí

Úkoly a cíle, které byly identifikovány, vám pomohou vymezit aktivity, které budou zahrnuty jako součást akčního plánu.

Otázky

- Jaké jsou nejdůležitější věci, které chceme udělat ihned?
- Jaké jsou naše úkoly?
- Jaké jsou naše cíle?

Aktivity

- Klíčovým úkolem školního plánu mobility každé školy je podnítit více žáků, aby do školy bezpečně šli nebo jeli na kole. Aktivitou k uskutečnění tohoto úkolu by mohlo být prohloubení dovedností mladších žáků v oblasti bezpečnosti silničního provozu do konce pololetí. Požádejte tým, aby vytvořil plán, jak toho dosáhnout. Na konci pololetí mohou provést test, aby zhodnotili úspěšnost programu.

- Další možnou aktivitou je propagace akce „pěší týden“ (nebo ustanovení a propagování akce „pěšky do školy“ jeden den v týdnu) k podnícení co největšího množství žáků k cestě do školy pěšky nebo na kole. Tým může využít tlaku vrstevníků, aby se chůze či jízda na kole staly populární či trendy. Úspěch aktivity může být měřen každý týden podle nárůstu počtu žáků, kteří v daný den přijdou do školy pěšky nebo přijedou na kole. Zveřejněte výsledky v bulletinu a na nástěnce.

Krok třetí: Školní plán mobility

Než se ke svému konečnému plánu zavázete písemně, potřebujete zvážit, jak budete své aktivity realizovat a kdo vám s tím může pomoci.

Jakmile jste se rozhodli, odsouhlasili aktivity a rozdělili odpovědnosti za jejich plnění, připravte akční plán. Ten vám vytvoří rámec pro implementaci ŠPM.

Poté, co jste tak učinili, byste se mohli obrátit na koordinátora a požádat ho o připomínky.

Koho zapojit

Když se tým rozhodl a odsouhlasil aktivity, bude muset promyslet, jak a kdo je bude naplňovat. Přehrajte *Část 5* z DVD a poté použijte otázky a aktivity uvedené níže, abyste rozproudili diskusi a akci.

Část 5: Cestovní plán – koho zapojit

Otázky

- Popište, co některé ze škol na DVD podnikly, aby uskutečnily své aktivity.
- Koho využily, aby jim s realizací těchto aktivit pomohl?
- Jak myslíte, že se jim to dařilo?
- Co uděláte vy, abyste své aktivity uskutečnili?
- Koho byste měli oslovit, aby vám s tím pomohl?

Aktivity

- Požádejte tým, aby připravil prezentaci o ŠPM pro koordinátora, včetně návrhů, koho hodláte zapojit. Požádejte koordinátora, aby ji zhodnotil a učinil případné připomínky.
- Po prezentaci požádejte členy týmu, aby popřemýšleli o osobách, které by jim pomohly uskutečnit jejich cíle. Zužte seznam na únosný a přiměřený počet.
- Požádejte žáky, aby označeným osobám napsali a uvedli přitom přesně, co od nich budou chtít. Budou například chtít napsat rodiči, který je nadšenec pro cyklistiku, a požádají ho o založení a vedení cyklistického klubu.

Akční plán

Jakmile jste utřídili své aktivity a dohodli se na tom, kdo vám je pomůže uskutečnit, je načase sestavit akční plán. Ten vám udá rámec pro naplňování vašeho ŠPM.

Získejte si srdce i mysl ...

ŠPM musí celou školu přesvědčit, že stojí za to do školy jít pěšky nebo jet na kole – takže propagujte a šířte tuto myšlenku! Získejte si srdce i mysl ostatních pro věc! Promítněte týmu Část 9 a 6 z DVD a získejte je pro svou myšlenku!

Část 9: Šíření poselství

Část 6: Sledování výsledků

Otázky

- Viděli jste, jak žáci na jiných školách šířili sdělení o ŠPM – jak byste šířili sdělení o tom svém?
- Co můžete udělat, abyste lidi ve škole přesvědčili, že bezpečná chůze či jízda na kole do školy je lepší než doprava autem?

Aktivity

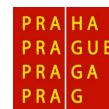
- Sestavte tým pro kampaň – může být totožný s týmem pro cestování do školy nebo můžete angažovat zainteresované lidi z dalších tříd. Vymezte hranice týmu a přiřďte úlohy manažera pro kampaň, administrátora, tvůrce projevů, designéra atd.
- Požádejte tento tým, aby vymyslel a rozběhl kampaň k získání srdcí a myslí pro myšlenku bezpečného a zdravého cestování. Kampaň může zahrnovat plakáty, prezentace jiným třídám, prezentace na shromáždění a vydávání příruček. Rovněž může zahrnout promítnutí Části 6 z DVD, kde budou názorně předvedeny výsledky jiných škol.
- Tým může jako součást kampaně připravit chartu, ve které se žáci podpisem zaváží, že do školy přijdou pěšky nebo dojedou na kole alespoň jednou týdně.
-

Krok čtvrtý: Udržet ŠPM v běhu

ŠPM je dynamický dokument, takže nezbytnou součástí procesu je dohlížení, udržování, přezkoumávání a aktualizace. Okolnosti se nevyhnutelně mění, a proto se bude měnit i váš ŠPM.

Dohlížení, přezkoumávání a aktualizace

Jakmile jste vytvořili plán, potřebujete na něj pravidelně dohlížet – minimálně pololetně – a přezkoumat ho minimálně jednou za rok. Pokud tak činíte, tým může zdůraznit nové či nevyřešené problémy a přehodnotit cíle.

Pokud jsou identifikovány nové aktivity, tým musí aktualizovat akční plán. Opět možná budete chtít zaslat dokument koordinátorovi.

Udržování ŠPM

Jednoduchým způsobem, jak udržovat ŠPM, je jeho ukotvení v plánu rozvoje školy a napojení na iniciativy Zdravá škola – škola podporující zdraví, Aktivní škola a Ekoškola. Probíhající ŠPM napomůže k propojení těchto iniciativ podporou pozitivních, zdravých aktivit na cestách do školy.

Nyní promítněte týmu z DVD *Část 7: Jak pokračovat dál*, abyste udrželi motivaci a nadšení žáků!

Část 7: Jak pokračovat dál

Otázky

- Co dobrého zatím ŠPM přinesl?
- Je něco, co jsme ještě nevyřešili?
- Vyskytlo se něco nového, co máme udělat?
- Jak můžeme udržet zájem o náš ŠPM?

Aktivity:

- Požádejte tým, aby zajistil setkávání po dobu dvou pololetí – měl by mít na starost zamluvení místnosti a informování pracovníků a členů. Také by měl každému dopředu jednání připomenout.
- Jmenujte člena týmu, který bude jednou za měsíc aktualizovat nástěnku.
- Požádejte tým o přípravu výroční prezentace na jednání rodičovské rady.
- Požádejte tým, aby promyslel pravidelné speciální akce pro udržení zájmu.

Kapitola 4: Užitečné zdroje

Zdroje – kontaktujte svého koordinátora ve věci níže uvedených zdrojů nebo zašlete e-mail na scotland@sustrans.org.uk

- Jak vytvořit školní plán mobility: Příručka pro učitele, jak vytvořit školní plán mobility
- Jednoduché kroky k úspěchu: Příručka pro mládež o používání krokoměřů
- Cestujeme zeleně – Podpora chůze na základě šestitýdenního sběru dat ve třídách

Ocenění

Cena pro školy podporující cyklistiku: Skotsko na kole

Pro více informací navštivte www.cyclingscotland.org nebo volejte 0141 229 5353

Webové stránky

Children's Commissioner for Children and Young People/Dětský komisař pro děti a mladé lidi

www.sccyp.org.uk

Cycling Scotland/Skotsko na kole

www.cyclingscotland.org

Eco-Schools Scotland/ Ekoškoly Skotsko

www.ecoschoolsscotland.org

Energy Savings Trust/Společnost pro úspory energie

www.energysavingtrust.org.uk

Forestry Commission Scotland/Komise pro lesní hospodářství Skotsko

www.forestry.gov.uk/scotland

Health Promoting Schools/ Zdravé školy – školy podporující zdraví

www.healthpromotingschools.co.uk

www.healthpromotingschools.co.uk

Healthy Living/Zdravý život

www.healthyliving.gov.uk

Junior Road Safety Officers/ Strážníci-junioři pro bezpečnost provozu

www.jrso.com

Learning and Teaching Scotland/ Učení a vyučování ve Skotsku

www.ltscotland.org.uk

Living Streets/Žijící ulice

www.livingstreets.org.uk

Road Safety Scotland/Bezpečnost dopravy ve Skotsku

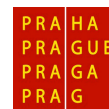
www.roadsafetyscotland.org.uk

Safe Routes to Schools/Bezpečné cesty do škol

www.saferoutestoschools.org.uk

nadace rozvoje
občanské společnosti

Scottish Government/Skotská vláda
www.scotland.gov.uk/Topics/Sustainabledevelopment

Scottish Natural Heritage/Skotské národní dědictví
www.snh.org.uk

SportScotland
www.sportscotland.org.uk
Sustrans
www.sustrans.org.uk

Traveline Scotland
www.travelinescotland.com

Walk to School/Pěšky do školy
www.walktoschool.org.uk

Skotský projekt cestování do škol je koordinován organizací Sustrans a podpořen vládou Skotska, dobročinnými organizacemi a příznivci organizace Sustrans.

18

Zvláštní poděkování patří všem učitelům a žákům, kteří se zapojili do výroby DVD, a Ishbel MacLean Productions. Poděkování patří také Total Publishing Solutions za pomoc při tvorbě této příručky.

